

Velja po pošti:

celo leto naprej	K 26.—
pol leta	" 13.—
četrt leta	" 6.50
en mesec	" 2.20

V upravnishvu:

celo leto naprej	K 22.40
pol leta	" 11.20
četrt leta	" 5.60
en mesec	" 1.90

Na pošlji, na dom 20 h na mesec.

Pesamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petitvsta (72 mm):
za enkrat . . . 15 h
za dvakrat . . . 11
za trikrat . . . 9
za več ko trikrat . . . 8
V reklamnih notih stane enostopna garmondvsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 6 strani.

Gospod baron — Idite v penzillon!

Mera je polna. Peščica kranjskih Nemcev se sme po krivdi vlade ponašati z vspehom, ki je naravnost nečuden. Za 25.000 kranjskih Nemcev je vlada postavila posebnega deželnošolskega nadzornika v osebi g. Belarja, prof. Schrantzerja je pa imenovala za okrajnega šolskega nadzornika za nemške šole. Sedaj imajo naši Nemci dva okrajna in enega deželnošolskega nadzornika. Kje je še svet videl kaj podobnega? Prav ima, ki trdi, da je to udarec s pestjo v obraz slovenskega naroda. Moti se pa, kdor misli, da bode slovenski narod ta udarec mirno prenesel. Ne, sedaj je mera predrznosti izvestnih krogov polna in na udarec treba odgovoriti z udarcem . . .

Pred vsem treba dobiti krivca, ki je izvršil to zavrtno dejanje, kajti skuhalo se je stvar z izredno skrivnostjo, ne le za hrbtno cele slovenske državnozborske korporacije, temuč osobito tudi za hrbtno korporacije, ki se je imela v prvi vrsti zaslisljati, za hrbtno deželnega šolskega sveta. Gospodje, ki so imeli tu svojo roko vmes, so dobro vedeli, kaj delajo, zato so skrbno skrivali svoje početje.

Najbolj pa sta skrivala svojo nečuvno mahinacijo glavna krivca, deželni predsednik baron Schwarz in bivši naučni minister Marchet. Poslednji je s svojo demisijo ušel sodbi, prvi se pa nahaja še v službi in baš on, baron Schwarz, ima glavno odgovornost za to, kar se je zgodilo.

Kedo bi znabiti rekel: Schwarz je le podrejen uradnik: storil je, kar se mu je ukazalo.

Temu pa ni tako. Njegova dolžnost je bila, zaprečiti to nesrečno imenovanje, ker vedeti je moral, kaj bode iz tega sledilo. Ustanovitev novega mesta deželnošolskega nadzornika se ne zgodi nikdar preko glave deželnega predsednika, ki je zajedno predsednik deželnega šolskega sveta. Če bi bil baron Schwarz, kar je bila njegova dolžnost, odločno ugovarjal, bi se to usodno imenovanje nikdar ne bilo izvršilo.

Pa bodisi, kakor hoče: Deželni predsednik, ki ni v stanu preprečiti take bistvene spremembe, ni na svojem mestu. Njegovo mesto je — mirni koticček v penzillonu.

Toda baron Schwarz po naših informacijah nosi še večjo, osebno krivdo: On je imenovanje nemškega deželnošolskega nadzornika direktno priporočal! On je bil tisti, ki se je direktno uslužil nemškemu »Volksratu« in pa bivšemu min. Marchetu. On, baron Schwarz, je sestavil priporočilo, na podlagi katerega se je izvršilo imenovanje nemškega deželnošolskega nadzornika za deželo, ki je s 95 odstotki slovenska!

Iz tega izhaja sama po sebi jedna nujna posledica, da je baron Schwarz doigral svojo ulogo na Kranjskem! Deželni predsednik, ki se upa tako prezirati ogromno večino dežele, nima na Kranjskem nič več iskati! Njegova ura je potekla. Pokazali bomo z dejanji, da je Kranjska dežela slovenska dežela.

Baron Schwarz pa še ni jedini krivec v Ljubljani. — V vladni palači jih je več, ki so sodelovali. Menimo, da se nikakor ne motimo, če iščemo velik del krivde v osebi deželnošolskega administrativnega referenta viteza Kalteneggerja. Če in v koliko je sodeloval tudi dvorni svetnik grof Chorinsky in še kdo drugi, se bo še dognalo. To se bo vse natančno ugotovilo, potem pa obračunilo.

Baronu Bienertu pa morajo sedaj »Narodna Zveza« in ž njo združene stranke pokazati, kaj je resna in rezka opozicija. Proč z vsakim ozirom!

Konečno ne moremo prezreti nekega zelo žalostnega dejstva: da je Čeh, voditelj naučnega ministrstva, Kančera, dal svoj podpis za tak protislovenski čin! Vemo, da je le uradnik — ali Slovan bi se moral raje umakniti iz odličnega mesta, nego dati svoj podpis na spis, ki pomenja žaljenje celega slovenskega naroda na Kranjskem. — Iz tega slučaja sprevidimo iznova, kako malo se je zanašati na »slovensko vzajemnost«.

Piše se nam iz dobro poučene strani: Cesarjeva odločba, s katero se je imenoval nemški deželnošolski nadzornik, nosi datum 3. decembra 1908. Iz tega se

dá sklepati, da je predlog ministrstva, na podlagi katerega se je imenovanje izvršilo, bil že vložen od prejšnjega naučnega ministra Marcheta, kajti le-ta je posloval še 13. novembra in običajno rabi tak predlog do rešitve po vladarju kake tri tedne. Jasno je torej, da je Marchet porabil še zadnji teden svojega ministerovanja, da si je postavil trajen spomenik pri nemškem »Volksratu« na Kranjskem. Vsekako je pa moral že popred pritrčiti slovenski finančni minister vitez Korytowski! —

Z Dunaja se nam poroča o zgodovini tega imenovanja, ki je ogorčil vso slovensko javnost:

Imenovanje nemškega deželnošolskega nadzornika za Kranjsko se je pripravljalo skoro leto dni in sicer tako tiho in skrivno, da je le malo oseb vedelo za naklep. Poleti — meseca julija ali avgusta — je postala stvar godna in imenovanje se je imelo izvršiti. Toda vsled indiskrecije je prišla čedna namera v obliki notice v »Neue Freie Presse« v javnost. Takrat je »Slovenski klub« takoj vložil svoj najodločnejši protest in zapretil baronu Becku s skrajnimi konsekvencami. Po izjavah barona Becka je bilo smatrati zadevo pokopano ali vsaj odloženo ad calendae graecas. — Po septemberskih dogodkih v Ljubljani, ko so Nemci zahtevali na vsa usta odstop barona Schwarza, je pa le-ta hotel rehabilitirati se pri Nemcih in je iznova priporočal ustanovitev mesta lastnega deželnošolskega nadzornika za nemške šole na Kranjskem. V istini so v zadnjem času nemški napadi na barona Schwarza utihnili in poslanec Markhl ga je n. pr. v javni seji državne zbornice označil kot »dobrega človeka«. Nemci so vedeli, kaj se je s pomočjo Schwarza bilo skuhalo. Marchet, dobro vedoč, da je kot minister enkrat za vselej nemogoče, je porabil, ali bolje rečeno zlorabil takorekó jedno uro svojega ministerovanja v to, da je podpisal odločilni spis, ki ga je skrbno hranil pri sebi v miznici in ga je oddal v kabineto pisarno. Na to je demisioniral! Taka zloraba zadnjih ur ministerovanja za važne, dalekosežne ukrepe, je skoraj brez zgleda. Le kak Marchet je bil za kaj takega sposoben! —

Tako je nastal sledeči položaj: Za imenovanje nemškega nadzornika je odgovorno pravzaprav prejšnje Beckovo ministrstvo ali pravzaprav bivši minister Marchet — in pa bivši finančni minister Korytowski, ki je — pozabivši na svojo slovansko narodnost — dovolil sredstva za ta nemški »Trutzburg« na Kranjskem. — Sedanje ministrstvo Bienertovo si bo pa skoraj gotovo umivalo roke nedotičnosti, rekoč, da ni odgovorno za predloge, ki jih je stavilo cesarju še prejšnje ministrstvo. Odgovornost pade potemtakem izključno na bivša ministra Marchet, Korytowski — in pa na našega deželnega predsednika barona Schwarza!

Opomba uredništva: Po našem mnenju je pa odgovorno tudi sedanje ministrstvo barona Bienertu, ker nosi imenovanje podpis sedanjega voditelja naučnega ministrstva, sekčnega načelnika viteza Kančera. —

Mir!
Balkanska debata v ruski dumi.

(Po najnovejših poročilih.)

Govor Izvolškega. 25. t. m. je ruski minister za zunanje zadeve Izvolskij v dumi obširno govoril o balkanskem vprašanju. Vsa Evropa je ta govor s silno napetostjo pričakovala. Zdaj, ko je objavljen, bo morda ta ali oni iznenaden, ker je fraz več kakor stvarnih izjav, pa saj je stara stvar, da je diplomacija veselejša laži. Vendar se dá iz govora Izvolškega izluščiti marsikaj pozitivnega.

1. Rusija noče vojske. Noče je vlada, noče je duma. V tem oziru je govor Izvolškega in sklep dume velepomemben. Izvolskij je celo zelo ostro opozoril Srbijo in Črno goro, da je mir in pametno obnašanje od njihove strani neobhodno potrebno, da se Rusija zanje zavzame.

2. Rusija proti aneksiji ne more protestirati, ker je njena diplomacija po več tajnih pogodbah z Avstrijo v tem oziru popolnoma vezana. Da se iz govora vrhtega brez najmanjšega dvoma tudi to

pa je sodnik podpiral kapitana, in eden je bil bolj bled kakor drugi.

»Kapitan je ranjen,« je rekel gospod Trelawney.

»Ali so bežali?« je vprašal gospod Smollett.

»Kolikor so jih le nesle pete, bodite prepričani,« je odgovoril zdravnik, »toda pet izmed njih jih ne bo več teklo.«

»Pet,« je vzkliknil kapitan. »No, to je bolje. Pet proti nam trem, ostanemo še štirje proti devetim. Sedaj je bolje razmerje, kakor smo ga imeli v začetku. Tedaj nas je bilo sedem proti devetnajstim, ali smo mislili, da jih je bilo, kar je navsezadnje vseeno.« (Dalje.)

Bajke iz Stare Srbije.

Listi priobčujejo iz slovanskega vira podrobnosti o srbskih prostovoljcih v Stari Srbiji. Poveljstvo čet po sto mož je baje vzorno urejeno. Četniki so uniformirani, oblečeni kakor srbski kmetje, in dobro oboroženi. Imajo lastno svojo pošto. Poštni seli opravljajo svojo službo

*) Upornikov je bilo kmalu samo osem, kajti oni, ki ga je ustrelil gospod Trelawney na ladji, je umrl istega večera za svojo rano. Vendar je zvesta stranka zvedela o tem šele pozneje.

kot jezdec in peš. Tudi ženske in slepci jo opravljajo. Blizu Bitolja so turški vojaki nekoč obkolili takega poštnega sela, Popovića. Ko je videl, da ne more rešiti pisem, ki jih je nosil s seboj, se je vlegel na zemljo ter zažgal ročno bombo, ki je njega in pisma raznesla na vse vetrove. Blizu Skoplja so turški vojaki uničili četo »vojvode« Petka. Samo on in dva četnika so ostali živi. Zbežali so na vrh gore, in tu sta se vlegla četnika drug na drugega, Petko pa je zažgal pod njima bombo, vrgši se sam na tovariša. (?) Prostaka je bomba raznesla, Petko se je pa »čudežno« rešil: zvalil se je nizdol v potok, kjer so ga našli kmetje. Turki baje podpirajo legije, ker so naperjene proti Avstriji. Balkanski odbor v Londonu jim pomaga z denarjem in orožjem. Mladoturški odbor »za edinstvo in napredek« hoče vse Srbe v Stari Srbiji vojaško organizirati. Tako bi dobili 60 tisoč mož, razdeljenih v čete po 100 mož, oborožene z bombami. Pet tisoč konj za prenašanje živih in vojnih potrebščin je baje že popisanih. Vodja Arbanasov Kola je obljubil Srbom pomoč, če pojdejo proti Avstriji. Po Stari Srbiji se potijo angleški emisariji. — Koliko je na vsem tem resnice, ne vemo. »Čudežna« rešitev Petkova pa dokazuje, da ima dotični poročevalec zelo bujno domišljijo. Ves čudež je menda v tem, da je bil Petko od bombe precej daleč proč.

LISTEK.

Otok zakladov.

Angleško spisal R. L. Stevenson. Prevel J. M.

(Dalje.)

Mehanično sem ubogal, se obrnil proti vzhodu in z vzdignjeno sabljo hitel okoli hišnega vogala. V naslednjem trenutku sem stal Andersonu nasproti. Glasno je zarjovel in dvignil svojo sabljo, ki se je zablskala v solničnem svitu. Nisem imel časa, da bi se ustrašil, pač pa sem, ker udarec še vedno ni padel, skočil kakor blisk v stran; pri tem pa sem se v pesku izpodtaknil in se zvalil z glavo naprej po griču navzdol.

Ko sem prvič planil iz vrat, so plezali že ostali uporniki na ograjo, da bi nas pokončali. Eden izmed njih z rdečo čepico na glavi in s svojo sabljo v ustih, je ravno zlezel na vrh in vrgel eno nogo na to stran. Tako kratek je bil trenutek, da je bilo potem, ko sem zopet skočil na svoje noge, še vse v istem položaju, mož z rdečo čepico še vedno na pol na tej strani ograje in drugi je ravno pokazal svojo glavo nad vrhom ograje. In vendar je bil v tem kratkem času boj končan in zmaga naša.

Gray je bil tik za menoj in pobil na tla velikega prvega mornarja, predno je še ta imel čas obnoviti svoj izgubljeni prvi udarec. Drugi je bil ustreljen pri strelni lini, ravno ko je hotel ustreliti v hišo in je ležal sedaj v smrtnem boju s samokresom v roki, ki se je še kadil. Tretjega je pa pobil, kakor sem videl, zdravnik z enim samim udarcem. Izmed onih štirih, ki so preplezali ograjo, je ostal živ samo eden, in ta je popustil svojo sabljo na bojišču in zopet splezal v smrtnem strahu na prosto.

»Strelajte — strelajte iz hiše!« je vpil zdravnik. »Vi dva pa, fanta, nazaj v zavetje!«

Toda nikdo se ni oziral na njegove besede, noben strel ni padel in poslednji napadalec je srečno odnesel pete in izginil z ostalimi v gozd. Tekom treh sekund ni bilo od vseh napadalec videti ničesar drugega, kakor onih pet, ki so padli, štirje znotraj, eden zunaj ograje.

Zdravnik, Gray in jaz smo na vso moč hiteli v zavetje. Oni, kolikor jih je ostalo, so se zamogli kmalu vrniti tja, kjer so pustili svoje puške in streljanje se je moglo vsak trenutek zopet začeti.

posneti, da je aneksija Bosne dejstvo, proti kateremu nihče nič ne more.

3. O teritorialnih kompenzacijah za Srbijo in Črno goro Izvolskij ni govoril, ni jih niti z besedico omenil. Pač pa je naglašal, da je Rusija sprejela v program balkanske konference točko glede na ugodnosti, ki se naj Srbiji in Črni gori priznajo. Kakšne so te ugodnosti, je Izvolskij zamolčal, naglašal je le, da bo narodne in gospodarske interese vseh balkanskih držav ščitil. Najvažnejše stvari torej ne poznamo.

4. Za balkansko konferenco se Izvolskij ni prav nič posebno zavzel, kakor bi bilo pričakovati od njega, ki je oče te ideje. Naglašal je, da Rusija proti aneksiji Bosne ne more iz juridičnih razlogov protestirati, ker so jo ruski diplomati v tajnih pogodbah že zdavna priznali, tudi je s silo ne more preprečiti, kati Rusija nima niti oddaleč namena poseči po orožju, pač pa stoji na stališču, da je aneksija stvar, ki spada pred javen forum cele Evrope. V tem oziru so Rusija, Anglija, Francija in Italija edine. Minister upa, da se bo dalo z Avstrijo, proti kateri Rusija nikakor ni neprijazna, kakor tudi z Nemčijo, ki je z Avstrijo solidarna, doseči sporazum, ki bo v interesu miru. Zato bo Rusija podpirala tudi sporazumjenje med Avstrijo in Turčijo ter Turčijo in Bolgarijo.

5. Prav posebno je Izvolskij podčrtal sporazumjenje med Rusijo in Italijo... Italiji je to pač presneto malo v čast, da igra v resnici tako grdo vlogo! Na eni strani se dobrih Avstriji in pritiska nanjo gledena italijansko vseučiliško vprašanje, na drugo pa podpira Avstriji nasprotna teženja. Tem grše je to početje, ker Nemčija zvesto izpolnjuje svoje trozvezne obveznosti, dasi je nemški diplomaciji zelo neljubo, da je prišla v nasprotje z Rusijo.

6. Izvolskij se je v svojem govoru zelo dobrih Nemčiji. Povdarjal je najprej, da zveza med Rusijo in Anglijo nima naperjene niti najmanjše osti proti Nemčiji. (To se tudi lahko verjame, saj kar se tiče Rusije.) Ruski minister meni, da bo Nemčija v prvi vrsti delala za mirno in lepo poravnavo. — Izvolskijevo mazaenje bo v tem oziru kaj malo izdalo, Nemčija je namreč že opetovano javno kategorično izjavila, da je zanj gleda na balkanske zadeve edino to merodajno, kar ukrene Avstrija. Sicer pa smatramo dobro razmerje med Nemčijo in Rusijo, kar so naglašali celo poslanci dume, za silno prijetno dejstvo, ki je odločilne važnosti, da se zaradi Bosne Evropa ne zaplete v vojsko.

Iz tega je tudi razvidno, da rusko vladu v njenem nasprotstvu proti Avstriji ne vodi panslavizem, marveč jo le boli, da je Avstrija na Balkanu tako odločilno nastopila kot velesila. Tako je tudi treba umeti tisti stavek v govoru Izvolskega, da hoče Rusija slejkoprej nastopiti kakor velesila (to se pravi, da se ne dá od Avstrije izpodriniti.)

7. Izvolskij je napovedal, opirajoč se posebno na sodelovanje Italije, balkansko konfederacijo, kateri bi naj pristopila tudi Turčija. Namen tej konfederaciji je varovati na Balkanu status quo in varovati nacionalne in ekonomiske interese balkanskih držav. Rusija simpatizuje z balkanskimi državami, tudi z Bolgarijo, katere korak Rusija pravzaprav le odobrava. — Te besede Izvolskega ne povedo nič več in nič manj, kakor da izkušata Rusija in naša preljuba trozveznica Italija postaviti se nadaljnjemu prodiranju avstrijskega vpliva na Balkanu nasproti. Sicer pa je ta stvar čisto naravna posledica aneksije, le to je zelo umazano, da Italije ni prav nič sram, da tako slabo prikrito ta teženja podpira.

8. Konečno je Izvolskij kategorično izjavil, da naj v Belgradu in Cetinju opusté vsako misel na vojsko, kajti drugače ne smejo računati na podporo od strani Rusije.

Debata.

Peterburg, 28. dec. Socialist Pokrovskij naglašal, da vodijo rusko politiko neodgovorne osebe. Izvolskij ni prav nič pojasnil, zakaj je poleti lazil okoli Aehrenthala. Govornik napada Avstrijo, ker zatira Bosance, naglašal pa, da ruska vlada svoje ljudstvo še veliko krutejše zatira. Zato je navdušenost ruskih panslavistov za Srbijo, Črno goro in Bosno hinavska. Nato pripoveduje sledečo dogdobo: Ko so leta 1895 v Urfi Turki vdrl v krščansko cerkev, so poklali ondi navzoče kristjane, nato pa pozvali Kristusa na oltarju, naj reši svoje sinove. Toda Kristus je molčal, najbrže zato, ker je dobil tozadevne instrukcije od ruskih diplomatov. Nastane vrišč. Predsednik izključi govornika od treh sej in mu odtegne zaradi bogokletstva besedo.

Nato govori grof Bobrinskij. Govori popolnoma v vseslovanskem smislu, pozivlja pa Srbe, naj ne provocirajo vojske, ker bi to pomenjalo izdajstvo na slovanskih interesih. Od Rusije ne zahteva, da naj proti aneksiji protestira, marveč samo to da je ne prizna. Osvoboditev Bolgarije je lepo dejstvo, vendar pa diktirano iz Budimpešte (!) in zvezano s suženjstvom 1½ milijona Srbov v Bosni.

Puriškevič od skrajne desnice zahteva, da Rusija proti aneksiji protestira, na konferenco pa naj ne gre, ker se bo ondi blamirala. Sicer pa je tudi desnica odločno proti vojski.

Oktobrist Gučkov v imenu zmerne desnice, nacionalistov, stranke mirnega prenovljenja progresistov in oktobristov popolnoma odobrava politiko vlade in se prav posebno zavzema za prijateljsko razmerje z Nemčijo.

Kadet Miljukov v očita Izvolskemu, da je za aneksijo Bosne dobro vedel, da pa ni ničesar storil, da bi jo preprečil. Napada ministra tudi zaradi tega, ker ni obljubil Srbiji in Črni gori jasno teritorialnih kompenzacij ter zahteva, da Rusija aneksije ne prizna.

Končno je duma z veliko večino sprejela sledečo resolucijo Gučkova:

Po govoru ministra, ki je označil splošno smer zunanje politike Rusije in stališče vlade napram zadnjim dogodkom na balkanskem polotoku, izraža duma svoje toplo sočustvovanje za z Rusijo sorodne slovanske narode ter upa, da bo vlada storila vse, da varuje upravičene interese teh narodov. **Duma je prepričana, da se bo ta cilj, ne da bi se količjak kršilo nacionalno dostojanstvo Rusije, dosegel popolnoma mirnim potom.**

× × ×

Dunaj, 28. dec. V tukajšnjih merodajnih krogih je govor Izvolskega napravil jako dober vtis, zlasti, kar se tiče dejstva, da Rusija proti aneksiji ni v stanu protestirati, in odločne volje ruske vlade preprečiti, da bi Srbija in Črna gora storile kak nepremišljen korak. Kar se tiče zveze balkanskih držav, sicer Avstrija dobro vé, kam vse to meri, vendar pa z ravnodušnostjo gleda celo stvar. Nima nič proti temu, da se izpelje železnica Donava-Adria. Sicer pa se vsi poučeni krogi kaj skeptično izražajo o balkanski zvezi, kateri naj bi Turčija pristopila, ker je čisto nemogoče najti med balkanskimi državami in interesi Turčije skupno formulo.

Belgrad, 28. dec. Tu je govor Izvolskega jako zadovoljil, vsaj v krogih, ki drže z dr. Milovanovičem. Zelo pa pogrešajo, da ruski minister ni nič omenil projekta avtonomije Bosne.

AVSTRO - OGRSKA.

Jezikovna postava za Češko.

Praga, 28. dec. »Narodni Listi« poročajo, da namerava vlada predložiti jezikovni zakon in o razdelitvi okrožij na Češkem.

Češka vloga rešena nemško.

Praga, 28. dec. Okrajno sodišče v Toplicah je rešilo češko tožbo dr. Havelke nemško. Havelka se je zato pritožil na deželno sodišče in na praško višje deželno sodišče. Obveščen je tudi češki minister krajan.

Nova češka politična organizacija.

Praga, 28. dec. Staročeški izvrševalni odbor objavlja oklic na češko ljudstvo, naj pristopi novi staročeški politični organizaciji.

MALORUSKO VSEUČILIŠČE.

Starorusinski listi poročajo, da je vlada načeloma obljubila ustanovitev rusinskega vseučilišča, da bi tako prišla v okom narodnim prepričkom na vseučilišču v Lvovu.

NAPAD NA FRANCOSKEGA PREDSEDNIKA FALLIERESA.

Kavarniški natak Jean Mattis se je približal 25. t. m. na Place de l'Étoile Fallieresu, ga zagrabil za vrat in ga prijel za brado. Fallieresov tajnik Lasson in polkovnik Lasson sta pa vrgla napadalca na tla, na to je bil aretiran. Mattis je občeval nekaj mesecev z rojalisti. Predsednik je opraskan na ušesu, kakor da se ni nič zgodilo, se je nadalje izprehajal. Pri napadalcu so našli veliko protivladnih brošur. Sodiijo, da Mattis ni pri zdravi pameti.

Z Balkana.

Konec vladne krize v Srbiji.

Belgrad, 28. dec. Milovanovičovo stališče je zopet utrjeno. Ministrstvo se zato ne bo izpremenilo.

Ultimata Srbiji in Črni Gori.

Bukarešt, 28. dec. »Adverul« poroča iz Dunaja, da stavi Aehrenthal mesca marca Srbiji in Črni Gori ultimata, po katerih bo zahteval, naj državi takoj prekineta oboroževanje in odpokličeta rezerve ter takoj končata protiaustrijske proklamacije, ker prične Avstrija drugače vojsko.

Avstro - Ogrska ne da denarne kompenzacije.

»Wiener Allg. Ztg.« poroča iz Carigrada: Vest, da je Avstro - Ogrska ponudila oziroma da ima namen ponuditi Turčiji denarno odškodnino kakor kompenzacijo za Bosno in Hercegovino, ne odgovarja resnici. Absolutno izključeno je, da bi Avstro - Ogrska sprejela del javnega turškega dolga oziroma da na katerikoli način ponuja Turčiji za anektirani pokrajini kako denarno odškodnino.

Adresa turškega državnega zbora.

Carigrad, 28. dec. V načrtu adrese sultanu izjavlja državni zbor, da obžaluje, ker je proglasila Bugarija svojo neodvisnost, nakar je anektirala Avstro - Ogrska Bosno in Hercegovino. Zbornica želi, da se zadeva častno reši. Nadalje se naglašata potreba urejenih financ in reformo dolgov.

Aneksija Krete.

Carigrad, 28. dec. »Jeni Gazeta« želi, da bi bilo neresnično poročilo o priklonitvi Krete Grški, ker bi bile slabe posledice, če je to res.

Varnost v Srbiji.

Berolin, 28. dec. »Voss. Ztg.« poroča: Varnost v Srbiji je vedno slabši, ker je vlada odredila splošno oboroženje. Minuli teden se je izvršilo 31 roparskih umorov in roparskih poizkusnih umorov. Justični minister je zato ukazal, naj sodni je kaznujejo s smrtjo vsak roparski umor. V Prokupljah so prijeli roparsko četo, ki je izvršila 18 roparskih umorov in ropov.

Dolгови kralja Petra.

Berolin, 28. dec. »Voss. Ztg.« objavlja: Srbski dvor nima denarja. Kralj ne more zato pokrivati prestolonaslednikovih dolgov in je celo ustavil svojemu bratu Arzenu apanažo. Kraljeva civilna lista nima nič denarja, dasi je bila prisiljena zadnje štiri leta skleniti sledeče dolgove: 1 milijon frankov pri neki berlinski banki po posredovanju dunajskih bank in dunajskih diplomatov, 600.000 frankov pri neki dunajski banki. Pasić je najel za civilno listo poldrug milijon frankov l. 1906. pri neki francoski banki.

Francoska trgovina v Turčiji.

Carigrad, 28. dec. Francoska vlada je poslala v Carigrad trgovskega atašea Periera, da bo poročal francoskim trgovcem o položaju v Turčiji. Perier obišče zato Anatolijo, Sirijo in Palestino.

Čevljarski shod.

Čevljarska zadruga v Ljubljani je v zvezi z organizacijo »združenih čevljarjev« včeraj dopoldne zborovala v Meščanski pivnici. Shod je otvoril načelnik g. Erjavec in pozdravil mnogoštevilne mojstre iz Ljubljane in dežele. Predsednikom shoda je bil izvoljen g. Breskvar, ki naglašal, da je namen shoda strokovna organizacija čevljarskih mojstrov. Gosp. Jung, načelnik produktivne čevljarske zadruge v Gradcu, poroča o prvi točki »Novi obrtni red in mala obrt«. Grajal je novi obrtni red, češ, da ustreza le velikemu kapitalu, oziroma veleobrti, ne pa malim obrtnikom in rokodelcem. Še slabši pa je izvršilna naredba, katera v § 38 dovoljuje konfekcijam, da smejo jemati mero in popravljati obuvala. Poslanec Žitnik, ki je bil član permanentnega obrtnega odseka, pojasni ovire in težave, ki jih je imel permanentni odsek z vlado in zastopniki industrije. Mnogo sklepov je moral obrtni odsek razveljaviti, ker so trije vladni zastopniki opetovano zapretili, da zakon ne bode potrjen. Razni listi, n. pr. vladni »Fremdenblatt«, so večino v odseku, ki se je borila za malo obrt, zmerjali, da hočejo zopet vpeljati razmere srednjeveških »cehov«. Konečno je še gosposka zbornica izpremenila več določeb v korist mali obrti. Zahvaliti se je članu gosposke zbornice, profesorju na praški univerzi dr. Bräufu, da gosposka zbornica ni izpremenila še več določeb na škodo rokodelcem. Pa tudi v odseku so bili nekateri člani, ki so z vso silo delali proti mali obrti. V takih razmerah ni bilo čudno, da je novi obrtni red res le »krpanje ali filikarija«. Pač pa obsega novi obrtni red jasne in dobre določbe vprospeh obrtniške organizacije. Zakon pa je mrtev, ako ga ne izvršujejo obrtne oblasti in se obrtniki sami ne ganejo. Sprejeta je bila soglasno resolucija: »Shod čevljarskih mojstrov protestuje najodločnejše proti določbi izvršilne nared-

be z dne 15. marca 1907, ki z ozirom na § 38 obrtnega reda dovoljuje trgovcem »čevlji čevljarska popravila. S to naredbi se je razveljavil zadnji odstavek § 38, ki trgovcem prepoveduje popravila. Izvršilna naredba je torej škodljiva in provzroča mnoge pritožbe in pravne spore. Shod torej nujno prosi c. kr. trgovinsko ministrstvo, da izpremeni izvršilno naredbi v smislu § 38, ki prepoveduje trgovcem »čevlji popravila.«

O »Namenu produktivnih in surovinskih zadrug« poroča g. Jung ter naglašal veliko korist takih zadrug, ako so osnovane na solidni podlagi in s potrebnim kapitalom. Deleži naj bi bili po 500 kron in bi se vplačevali na obroke. Graška produktivna zadruga ustreza članom in občinstvu, kateremu postreže z dobrim blagom po primerni ceni. Ramrave o tej točki so se udeležili ravnatelj Žožman, poslanec Žitnik, Oblak, Tuma in predsednik Breskvar. Vsi so zaglašali koristi produktivnih in surovinskih zadrug, ako jih vodijo pošteni in dobri, izvežbani možje. Pred vsem pa morajo biti skrbeti, da delajo, kolikor mogoče, s svojim denarjem in ne s tujim kapitalom, katerega obrestovanje vzame večino zaslužka.

Končno so gg. Jung, Tuma in Breskvar priporočali deželno zvezo čevljarskih mojstrov, ki naj se pridruži osrednji državni zvezi čevljarskih zadrug. V ta namen je bil izbran poseben odbor, pomnožen z zaupniki z dežele. G. Rebek iz Celja je navajal ovire, ki jih imajo slovenski obrtniki na Štajerskem pri snovanju zadrug. Predsednik Breskvar se zahvali poročevalcu in naznani, da se v kratkem zopet skliče shod, na katerem bode tudi poslanec Žitnik poročal o vladnem načrtu socialnega zavarovanja.

Dnevne novice.

+ Seja vodstva S. L. S. se vrši v ponedeljek dne 4. jan. 1909. ob deseti uri dopoldan v knjižnici »Katoliškega tiskov. društva«, III. nadstropje.

× (Z Rov). K. Z. je sklicala na Štefanji dan shod, ki je na njem poročal naš poslanec dr. Krek; o namenih K. Z. je govoril njen predsednik Benkovič. Vsa občina se je poživila s tem lepim shodom.

+ (Pri sv. Heleni) je zadnjo nedeljo poročal dr. Krek o deželnem in državnem zboru. Živahen razgovor je razvnelo zlasti vprašanje o nameravanem zavarovanju za starost. Načela, ki jih je razvil poslanec, je shod soglasno odobril. Navzoči so bili nemalo vsi volivci naše občine in še nekaj sosednjih.

× Klofute Slovincem. Za deželnega šolskega nadzornika na Koroškem je imenovan nemški nacionalec Hans Benda, ki je bil za časa svojega službovanja v Ljubljani znan po svoji vsenemški zagriženosti.

+ Z bajoneti se namerava vzdržati baron Schwarz. Govori se, da so za dan 7. januarja ob priliki otvoritve kranjskega deželnega zbora izdane zopet izredne varnostne odredbe in da bomo takrat baje zopet doživeli čast, da bodo v Ljubljani zbrani orožniški bajoneti iz cele kranjske dežele. G. Schwarzu pa to ne bo nič pomagalo! Naj pridejo bajoneti ali ne, Ljubljana bo tudi 7. januarja mirna, saj vsak ve, da imajo ta dan besedo — poslanci in tem z bajoneti ne bo mogel zapirati ust noben nemški baron! Mera je polna! Tako kot sedaj, se Slovincem na Kranjskem ni godilo niti pod baronom Heinom. Faktično predseduje sedaj na Kranjskem nemški »Volksrat«. Takih razmer na deželnem predsedstvu ne moremo trpeti.

× Shod jugoslovanskih železniških uradnikov se je vršil dne 20. dec. v Trstu. Ustanovili so samostojno stanovsko organizacijo v zvezi z velikimi društvi čeških in poljskih železniških uradnikov. Jugoslovansko železniško uradništvo je obrnilo s tem hrbet soc. demokraciji. Pri zadnji skupni akciji so namreč soc. dem. v odločilnem trenutku izjavili, da ni mogoče za uradnike ničesar doseči in so kratkoma odpovedali svojo pomoč. Novo društvo jugoslovanskih železniških uradnikov bo moralo tudi skrbeti, do bodo dobivali pri železnici kruha slovenski mladeniči, ker dosedaj v železniških službah preveč dominirajo Nemci.

+ Neiztrpnost nemških zdravnikov. Tudi nemškim zdravnikom je silno znatela greben. Može niso zadovoljni samo s tem, da jih slovensko občinstvo lepo pita in redi. Ožabnost njihova je tolika, da hočejo biti ob enem tudi v službi nemške narodne politike proti pravicam slovenskega naroda na Kranjskem. Tudi nemški zdravniki na Kranjskem dokazujejo, da je med nami vse nemško prebivalstvo, kar se tiče vsenemške predrznosti, prepotene eno. Tisto, kar ne privoščijo sloven-

skim zdravnikom na Štajerskem, in kar bi smatrali na Štajerskem za »slovensko predrznost«, hočejo, da bi imeli nemški zdravniki na Kranjskem na krožniku pred seboj. Z vsenemškega stališča je to zelo praktično, le nekoliko preveč so se gospe zanašali na sloven. kratkovidnost. Nedavno so nemški zdravniki izstopili iz organizacije zdravnikov na Kranjskem, samo radi tega, ker je postal poslovni jezik organizacije slovenski. Nedavno pa so zopet dokazali, da kot nemški zdravniki nosijo svoj nacionalizem na trg, kadar le morejo. Tako so na zadnji občni zbor društva zdravnikov na Kranjskem poslali pismen protest, s katerim odrekajo slovenskemu članu društva pravico staviti predlog v samoslovenskem poslovnem jeziku. Protest je samorasebi silno smešen, ker vendar ne gré, da bi si trinajstotica, ki se redi na najboljših mestih v slovenski deželi od slovenskih grošev, prilasčala pravico diktirati med 80 slovenskimi zdravniki. Torej bi morali slovenski člani, predno prijejo s kakim predlogom, prej poprašati kakoga odlikovanega Valenta, je-li mu to dovoli ali ne. Ker je to preneumno, in se taka misel more poroditi le v glavah nacionalnih prenapetežev, je seveda občni zbor smehljaje šel preko neopravičljivega protesta na dnevni red ter je predlog demonstrativno soglasno sprejel. Na čelu čelu vse akcije so bili seve vladni zdravniki, ki so vsled nepristranosti naše sedanjice deželne vlade, v slovenski naši deželi, večinoma Nemci. Tako je bil na protestu podpisan zdravnik dr. Pavel Seemann, dr. Mahr, čegar sin pretepava Slovence v Gradcu, slovenskega zdravnika nezvesti sin dr. Ant. Pregel (!) iz Rateč, dr. Schuster, zaostati seve niso mogli dr. Gallatia Evg., doma iz slovenske Planine, dr. Emil Bock, ki je član nemškega »Volksrata« in ima vedno odprte roke za vsenemške namene, dr. Rodoschek, Paichlov naslednik in član »Turnvereina«, dr. Staudacher, ki ki vedno povdarja, da ne razume slovenski, dr. Prossinagg (Prošnjak), ki se najbolje razume na raztopljen sneg, izpitani dr. Alfred pl. Valenta, in seve tudi njegov oče Alojzij, rodod Moravan, ki je časih sprejemal dijete od banke »Slovenije«, dr. Schweiger in dr. Hans Högl, ki hodi v Kočevje organizirat bojko proti Slovincem. Taki so ti nestrpni gospodje! Zanimivo je, da so ti nestrpni gospodje sicer »protestirali«, izstopili pa iz društva zdravnikov na Kranjskem vender-le niso, ker vso njihovo nemštvo presegajo vendarle osebne koristi, katere nudi to društvo svojim članom po raznih ustanovah! O nemških zdravnikih na Kranjskem bo treba večkrat pisati, tembolj, ker nemški »Volksrat« organizira Nemce in jih ne pusti drugam kot k nemškim zdravnikom.

— **Umrl je** v Idriji duhovnik tržaške škofije Josip Strnek. Pogreb je bil danes ob sedmi uri zjutraj. N. v m. p.!

— **„Slovska zveza“.** Ker je bila v zadnji številki „Slovenca“ pomotoma izpuščena ura zborovanja, naznanjam tem potom, da je začetek ob pol 10 uri. Mnogim članom in članicam nisem poslal posebnih vabil, ker navadno ob počitnicah zapuste svoj službeni kraj in jim tedaj ne vem za naslov. Vabljeni so tem potom. Na svidenje! Štrukelj.

— **Odlikovanje.** G. Henrik Šonc, vodja deškega semenišča v Trstu je imenovan za častnega konzistorijalnega svetnika.

— **„Zarja“** bo v Trstu z novim letom izhajala v večji obliki.

— **Imenovanja pri idrijskem rudniku** za božične praznike so sledeča: Nadsvetnik in voditelj Josip Billek je postal dvorni svetnik; naslovni rudniški svetnik Franc Janda je imenovan za pravega rudn. svetnika; nadoskrbnik v žgalnici g. Bohuslav Slavik je postal rudniški svetnik in oskrbnik v žgalnici Josip Vitovš je imenovan za nadoskrbnika.

— **Umrl je** danes v Kamniku upokojeni župnik, č. g. Anton Korbič. Rojen je bil l. 1847. v Smledniku. Zadnja leta je služboval kot župnik v Železnikih in nedavno stopil v pokoj. Pogreb bo v sredo ob 9. uri. N. v m. p.!

— **Telovadni odsek v Št. Vidu nad Ljubljano** priredi na Novega leta dan popoldne ob 4. uri v Cebavovi dvorani novo igro »Sv. Vid«. Igra je zelo lepa in so se mladeniči potrudili, da se bo v prenovljeni dvorani in na novem odru tudi lepo predstavljala. Zato vabimo vse prijatelje poštene zabave in prijatelje mladeniške organizacije, da se te prireditve udeležijo.

— **Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko s sedežem v Ljubljani** ima svoj redni občni zbor dne 10. januarja 1909 ob 10. uri dopoldan v restavracijski dvorani hotela Seidl. »Južni kolodvor« s sledečim dnevnim redom: 1. nagovor predsednika; 2. Poročilo: a) tajnika, b) blagajnika in c) odsekov; 3. Volitev društvenega vodstva: a) predsednika, b) 7 odbornikov, c) 2 nadmestnikov, d) 2 nadzornikov; 4. Predlog goriškega stanov-

skega društva za ustanovitev zveze; 5. Slučajnosti.

— **Gasilski koledar za l. 1909.** je sestavljen tajnik zveze gasilnih društev g. Fr. Trošt. Cena 50 vinarjev. Čisti dohodek je namenjen »Cesarja Franc Jožefa I. jubilejni ustanovi« za oskrbo gasilce, oziroma njihove vdove in sirote.

— **Čez pet let prijet radi očetomorstva.** Dne 21. decembra 1903. so našli užitkarja Mihaela Pečenika p. d. Frica pri Sv. Andreju v Labudski dolini mrtvega v čebru za napajanje živine. Ker je bil pokojni hudič pijanec ter se je večkrat nahajal v popolni zmedenosti, pa tudi mrtvaški ogled ni nič sumljivega našel, se je splošno mislilo, da je Pečenik v pijanosti sam padel v čeber. Toda orožništvo stvari vendar ni pustilo iz vida ter je na tihoma, a vstrajno preiskovalo dogodek. Vsepeh je bil ta, da je dne 21. t. m., torej ravno ob petletnici zločina, bil prijet in odpeljan v zapor sin umorjenega, posestnik Anton Pečenik, obenem s svojim hlapcem Schlatterjem. Hotel se je znebiti očeta-pijanca in si je za pomočnika izbral svojega hlapca, ki je grozen čin izvršil.

— **Smrtna nesreča.** V Sežani se je pripetila dne 19. t. m. huda nesreča. Ko je čevljarji mojster Ignacij Tončič prišel domov in šel po stopnicah, se mu je izpodrsnilo, da je padel tako nesrečno, da si je zlomil nogo in si pretresel možgane. Spravili so ga v posteljo, kjer je kmalu potem izdihnil svojo dušo. Pokojniku je bilo 48 let.

— **Roparski napad na župnika.** Iz Novega Sada se poroča, da so našli zjutraj dne 24. t. m. župnika Ivana Planiš v njegovem stanovanju težko ranjenega ležati v mlaki krvi. Zdravnikom se je posrečilo, spraviti ga k zavesti, nakar je povedal, da je prišel k njemu prosjačič nek kmečki fant; ko je odprl blagajno, da bi mu podaril nekaj denarja, planil je fant nanj ter ga z nekim ostrorobim predmetom udaril po glavi. Družega se ne zaveda. Preiskava je dognala, da je napadalec oropal blagajno in pobegnil.

— **Na sv. večer so požrli volkovi** sedemletnega dečka v italijanski vasi Gravinu blizu Catanije. Dečka je poslal oče po vodo na oddaljen studenec. Ker ga ni bilo dolgo časa nazaj, šel ga je oče iskat in ga iskal vso noč, a zaman. Drugo jutro so našli ljudje razmesarjeno dečkovo truplo v bližnjem gozdu Ramuša.

— **Z južne železnice.** — Doklade uslužbencov južne železnice. Upravniki svet južne železnice je lansko leto, ko je pretil pasivni odpor po progah južne železnice, zboljšal dohodke uslužbencem ter se izrekel, da bo iste še zboljšal, ako bi to storilo ravnateljstvo državnih železnic uslužbencem. Ker je uprava državnih železnic dohodke uslužbencem letos zboljšala, je bil tudi upravni svet južne železnice vsled obljube to storiti prisiljen ter je dovolil počenši s 1. prosincem 1909 sledeče doklade. 1. Funkcijska doklada načelnikov. Letnih 360 kron dobijo načelniki postaj od revidenta do višjega nadzornika. Pristav, asistent 240 kron. Vodji postaj (poduradniki) 180 kron in postajni mojstri, kateri so objednem vodji postaj 120 kron. — 2. Doklada za nabavo uniforme. Kontrolorji, postajenačelniki in prometni uradniki dobijo letno 120 kron, blagajničarji in skladiščni uradniki 60 kron. — 3. Doklada za nočno službo. To dobijo prometni uradniki in nekateri drugi uslužbenci, kateri opravljajo službo od 10 ure zvečer do 6 ure zjutraj. Ta znaša za prometne uradnike večjih postaj za noč 2 kroni, za manjše postaje 1 K 50 vin., za druge uslužbence 1 K.

— **Umrl je** 26. decembra v Mariboru preč. o. Nazarij Schönwetter, frančiškan. Pogreb je v ponedeljek ob 3. uri popoldne.

— **Kaj pa pomeni to?** Mlekarna v Št. Lovrencu sporoča, da ji zmanjkuje po železnici oddano mleko iz vrčev. Zdaj izvemmo od mlekarne na Rovih, da je oddala 11. novembra t. l. 50 kg. sirovega masla po železnici v Pulj. A poslatev ni došla — in se še danes ne vé, kam je sirovo maslo izginilo. Čedne razmere to! Ali smo v Kalabriji?

— **Umor in samomor v Sesljanu.** — Našli so v apnici, v kateri je bila voda visoka le okoli 80 centimetrov, truplo poročene žene Jožefe Škabar in delavca v kamenolomu Mihe Grabar iz Žminja v Istri. — Poslednji je več časa občeval s pravkar omenjeno ženo ter se sumi, da jo je s silo vtopil v apnici in potem še sebe. Pri njem so našli dolg nož, revolver in 25 patron.

— **Umrla je** v Gorenjem Logatcu posestnica Elizabeta Rupnik v 94. letu svoje starosti. Bodi ji zemljica lahka!

— **Brat škofa Gogole umrl.** Umrl je v Kranju nagloma g. Fortunat Gogola, v visoki starosti 91 let. Pokojnik je bil brat ranjkega škofa Gogole.

— **Afera Pohlin v Radovljici.** Poroča se nam, da je okrajna sodnija v Radovljici izpustila na brzojavni predlog državnega pravdnštva v Ljubljani ženo Pohlinovo

in njeno mater baje iz zapora vsled pomanjkanja prič.

— **Osebnosti.** Kustos adjunkt c. kr. dvorne knjižnice g. dr. Jožef Mantuani je dobil naslov in značaj kustosa drugega razreda. — Glavni učitelj na učiteljski v Kopru g. Franc Verbič je pridržen v nadaljnjem službovanje c. kr. l. drž. gimnaziji v Ljubljani. — Prof. g. A. Funtek je pomaknjen v VII. činovni razred. — Železniški oficijal g. Viktor Ječminek je imenovan za nadoficijala.

— **Imenovanje pri južni železnici.** Razun že omenjenih so bili še sledeči gospodje imenovani. Revidentom: Franc Potočnik in Andrej Kneisel v Ljubljani, Ivan Poženel, načelnik postaje v Zagorju. Pristavom: Karol Mandelj v Ljubljani, Albin Adlešič v Postojni, Ivan Pirnat v Hrastniku. Asistentom: Jozip Vandat v Litiji in Anton Felician v Logatcu.

— **Važno za konjerejce na Dolenjskem.** Konjerejskemu odseku c. kr. kmetijske družbe naznanilo je c. kr. ministrstvo za domobrambo, da pride 9. marca 1909. vojaška komisija v Št. Jernej nakupovat konje za vojaštvo. Konjerejce in posestnike konj na to s pristavkom opozarjamo, da naj s primernim krmljenjem, snaženjem in pravičnim ravnanjem svoje konje toliko pripravijo, da bodo ugajali nakupovalni komisiji, ker to zadnje dni ni več mogoče storiti.

— **Učiteljsko na Dunaju.** Dr. Lueger je obljubil, da izboljša položaj dunajskim mestnim učiteljem.

— **Razpust iredentovskih društev.** Ces. namestništvo v Trstu je razpustilo društvo »La giovine Trieste«, »Circolo Edera«, »Circolo popolare di coltura« radi njihovih protiaustrijskih teženj.

— **Nevarno je obolel kardinal Serafin Vanutelli.**

— **Afera Zanetti.** Iz Trsta se poroča: Odposlanca tržaškega namestništva in fin. prokurature sta preiskala cerkvene zaklade in ustanove, ki jih je upravljal monsg. Zanetti ter našla primanjkljaj 85 tisoč K. V pokritje se bodo porabile nepremičnine »Circolo cattolico«. Vložki pri kreditnem zavodu tega društva da znašajo okoli 40 tisoč kron in so baje izgubljeni. Beležimo z rezervo. Splošno pomilujejo 80letno mater Zanettijevo, ki je sedaj v Pulju brez sredstev.

— **Žalosten delopust.** — **Delavec pre-rezan na dva dela.** Dne 24. t. m. ob pol 11. uri dopoldne je hotel 34 let stari, tovarniški delavec Anton Debelak na Jesenicah ustaviti cirkularno žago. Pri odstranitvi transmissijske jermenja s kolesa, je bil pa tako nepreviden, da ga je kolo zagrabilo za obleko ter ga potegnilo pod žago, ki ga je črez trebuh na dva dela pre-rezala. Prekasno so sodelavci zapazili nesrečo. Vsaka pomoč je bila izključena.

— **Tečaj za popraviljanje avtomobilov.** Avtomobilno tehniško društvo na Dunaju je naznanilo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je lansko leto priredilo v razstavi za rokodelsko tehniko tečaj za kovače in ključavničarje na Nižjem Avstrijskem v popraviljanju avtomobilov. Ugoden uspeh tega tečaja je društvo napotil, da namerava tečaj v času od 11. januarja do 6. februarja 1909. na Dunaju zopet prirediti. V ta tečaj se bo sprejelo 15 udeležnikov (kovačev in ključavničarjev, ki so upravičeni omenjene popravke izvrševati). Tudi se namerava tečaj v prihodnjem letu še enkrat ponoviti, ako se v januarski tečaj ne bodo mogli sprejeti vsi vpoštevanja vredni prosilci. Udeležba na vajah je brezplačna, manj premožnim se dovoli podpore po 20 kron na teden in vsem se povrne stroški vožnje na Dunaj in nazaj. Za vsprejem v tečaj so upravičeni kovači in ključavničarji v planinskih deželah in sicer mojstri in pomočniki, mojstri imajo prednost pred pomočniki. V splošnem se sprejemajo prosilci, ki niso manj nego 25 in ne nad 45 let stari. Lastnoročno pisane prošnje za vsprejem in podelitev podpore je poslati na »Geschäftsstelle des Automobil-Technischen Vereines« na Dunaj IX/2, Severingasse 9. V prošnji je navesti starost, prošilca, koliko časa je mojster ali pomočnik, navedbo najbližje železniške postaje, dalje ali ima prošilec že ročnost v popraviljanju avtomobilov. Poleg tega naj mojstri priloge prepis obrtnega lista, pomočniki pa prepis iz delavske knjižice o službovanju v zadnjih treh letih. Vojaške in delavske knjižice naj se ne prilagajo.

Štajerske novice.

— **Nov slovenski list** so dobili štajarski Slovenci. V Mariboru je pričela trikrat na teden izhajati izvrstno urejena »Straža« katero toplo priporočamo. »Straža« bo izhajala v ponedeljek, v sredo in v petek in stane za celo leto 12 K, za pol leta 6 K.

— **Nemškutarska kultura v Dobrni** poganja lepe sadove. Nedavno se je vračal domov iz hotela Orosel župnik Kukovič,

pa ga je iz zasede dejanski napadel znani kričač, načelnik Südmarkine podružnice Hasenbichl. Ker sta bila slučajno dva očividca, se bo možak za svoje nemško junastvo imel zagovarjati pred sodnijo. Radovedni smo, če bo tam tudi tak »junak«.

— **Posledice hudobnosti.** Pri Sv. Primožu blizu Celja je minulo nedeljo podrl neki Jakob Zupanc svojemu sosedu plot. Plot ga je pod seboj pokopal in težko ranil. Odnegli so ga v bližnjo hišo in položili na mizarsko stružnico. Ponoči pa je padel z nje na tla in se ubil.

— **Hrbtišče je zlomil orehov hlo** viničarju Vihru iz Velican. Viher je zlezal pod hlo, ki je ležal na šrogah; mislil ga je nekaj popraviti, a ga je pri tem omrsil, da je padel z vso težo nesrečnežu na hrbet in mu ga zlomil. Čez nekaj dni je v Ormožu v bolnišnici umrl.

— **Umrl je g. Filipič, krčmar v Libanji.**

— **Š Srake.** Služkinja Elizabeta Majer, doma od Sv. Trojice, si je v Mariboru pri Mariji Zeltener iz zaprte skrinje na prepovedan način izposodila 50 K vredno srebrno verižico, od Elize Kidrič v Celju eno bluzo in dežnik ter od Eme Ahačič v Celju en predpasnik. Zato delo usmiljenja je dobila tri mesece težke ječe. — Andrej Kraus, trgovski učenec pri trgovcu Šusteriču, je na svojo roko prodal mnogo blaga, ne da bi o tem šef kaj vedel. Samoumevno, da je tudi denar romal v njegov žep. V zahvalo za to je dobil tri mesece težke ječe.

MATER IN SESTRE UMORIL.

V Mogunciji na Nemškem je umoril dijak astronomije, sin bivšega državnega in deželnega poslanca Racke svojo mater in svoje tri sestre. Vzrok strašnega dejanja je bil, ker izprijenec ni dobil od matere toliko denarja, kolikor ga je zahteval.

Občni zbor društva slovenskih profesorjev.

je imelo včeraj v dvorani »Čitalnice« (Narodni Dom) svoj tretji občni zbor. Navzočih nad 50 članov. Predsednik dr. Jakob Žmavc pozdravi skupščinarje, zlasti zastopnika bratskega društva hrvatskih profesorjev, predsednika dr. Kučero in urednika »Nastavnega Vjesnika« dr. Sokulja, očrta glavni smeri društvenega delovanja, t. j. varovanje stanovskih koristi in skrb za slovenske šolske knjige; zahvali se raznim faktorjem, ki so društvo podpirali, zlasti listom, državnim poslancem, deželnemu odboru in prisednikom dež. šolskega sveta —; spominja se pok. člana prof. Pokorna, in skupština se dvigne s sedežev. Otvori zborovanje ter podeli besedo dr. Kučeri, ki se zahvali za pozdrav ter naglaša dva vesela dogodka zadnje dobe: ustanovitev skupnega strokovnega glasila in zgodovinskega dogodka z dne 5. oktobra t. l. V deželah vrnenih kraljevini hrvatski bo treba zopet vzbuditi zavest narodnega edinstva, kar bodi naloga profesorjev. Želi društvu sloven. kolegov: vivat, crescat, floreat!

Tajnik dr. Fran Ilešič poda na to obširno poročilo o društvenem delovanju. Članov je bilo zadnje poslovno leto 169, za 18 več nego lani. Ekshibitni zapisnik je imel 214 števil. Odborovih sej je bilo 7. Na mesto izstopivšega podpredsednika dr. L. Požarja je odbor izvolil ravnatelja Schreinerja v Mariboru. Ustanovila se je podružnica v Gorici. Ustanovili so se razni odseki. Zlasti živahno so delovali slovenski, klasični, nemški, prirodoopisni, zgodovinski in matematični odsek. Sestankov je bilo več; na nekaterih so poročali določeni referenti. Na polju šolstva skuša društvo doseči, da se uvede slovenščina kot učni jezik pri vseh predmetih višje gimnazije, ter v to svrhu skrbi za spisavanje šolskih knjig. Obširno poroča o tem delovanju. Izdajo slovenskih učnih knjig podpira dež. odbor, Josip Gurup pl. Slavinski z Reke pa je društvu daroval v ta namen 500 kron. Pripravlja se nova izdaja slovenskih čitank za srednje šole.

Poroča o maturi; odpadel je pismeni izpit iz slovenščine. S tem smo prišli nazaj v predmarčno dobo. Dotična spomenica društva hoče doseči, da bi se zrelostni izpit zopet vršil iz obeh jezikov ter se v izpričevalu zabeležilo, da se je maturant obilgato izobraževal tudi v slov. učnem jeziku.

Društvo se briga tudi za trgovsko, ljudsko in visoko šolstvo.

Dne 2. dec. t. l. je bilo društvo zastopano v deputaciji uradniških društev, ki so dež. predsedniku izročila slovensko spomenico. O tej priliki se je podarilo »Otroku« 50 kron.

Obširno poroča o skrbi za stanovska vprašanja. »Na zemlji, ki je obdelujemo hočemo biti gospodarji, ne koloni!« Protestira proti krivici, da na zavodih s 25 % slovenskega dijaštva ni niti enega slov. profesorja razun za slovenščino. Spomenica o krivičnem postopanju pri nameščanju slov. učnih sil je imela uspeh. Le nekatera dijaška društva so pošiljala društvu informacije.

Društvo nujno potrebuje natančne izkaze o visokošolskih filologih, da če more brigati za razpisana oziroma izpraznjena mesta.

Društvo je posredovalo pri državni zvezi za dragnisko doklado nedefinitivnim učnim močem. Zavzelo se je za sistemiziranje novih definitivnih mest na I. in II. drž. gimnaziji v Ljubljani, deloma z uspehom. Ustanovila se je „komisija za pravno varnost“. Poedini člani so kulturno delovali tudi izven šole, s predavanji.

Društvo se ne udeleži nemškega „Philologentaga“ prihodnje jeseni v Gradcu.

Poročevalac navaja pogodbo gledé „Nastavnega Vjesnika“ ter zaključí: „Ob „Nastavnem Vjesniku“ naj se rodi naša beseda, naj rodi naša vsebina, ob njem naj pridobi naša oblika, oblika slovensko-hrvatska... Posvečeno bodi naše kulturno delo!“

Blagajnik Vajda poroča o stanju blagajne. Dohodkov je bilo K 638/24, izdatkov K 527/02, prebitka K 111/22; društveno premoženje je znašalo 30. sept. t. l. K 685/07 vin. Odslej bosta se vodila društveni račun in račun šolskih knjig strogo ločeno. Proračun društva znaša: dohodkov K 880, izdatkov K 924, torej primanjkljaja K 44. — Proračun šolskih knjig: dohodkov K 883, izdatkov K 1083, primanjkljaj K 200, ki ga je obljubil pokriti deželni odbor. Preglednika sta računke knjige našla v redu. Obe poročili sta bili soglasno odobreni.

Pri volitvi odbora so bili izvoljeni za odbornike gospodje dr. Bezjak, dr. Ilesič, dr. Ozvald, dr. Opeka, dr. Sajovic, prof. Kožuh, Perušek in Pirnat. Namestnika: Pestotnik in Vajda. Preglednika: Stritof, dr. Pipenbacher.

O izpremembi pravil se je dostavilo § 2. besede: »ter pospeševati slovensko šolstvo sploh.«

Predsednik zaključí z običajno zahvalo skupščino ob 12. uri in pol.

Ljubljanske novice.

Ij Prevzvišeni gospod knezoškoč se je odpeljal sinoči na Dunaj, da se udeleži sej gosposke zbornice.

Ij Krasno »Božičnico« je priredilo na Sv. Štefana večer ognjeglasno društvo otrokom svojih članov. Dvorana »Mestnega Doma« je bila, kakor vsako leto, za to zabavo premajhna. Ravnatelj g. L. Štrcelj je pozdravil občinstvo, posebno povdarjajoč, da ima društvo med svojimi člani dva deželna poslanca, društvenega zdravnika g. dr. Iv. Zajca in podnačelnika g. J. Turka. Nato je pozdravil gospoda župana, in drugo navzoče mnogoštevilno občinstvo. Vsi otroci so bili bogato obdarovani. Pri tomboli so krasni dobinki vzbujali občno pozornost. Pri zabavi je svirala »Slovenska Filharmonija«, ki je pa zopet le nerada navrgla kako skladbo.

Ij Nemški »Parteitag« je bil včeraj v ljubljanski kazini. Dr. Eger je izjavljal, da so zadnji dogodki imeli namen kranjskemu nemštvu odtrgati zvezo sosednjih dežel, da pa si kranjski Nemci ne puste zapreti »pot do morja«. Shod je izrekel zahvalo dr. Marchetu, dr. Derschatti, Pradedu in grofu Barbu ter nemškemu »Volksratu«, od vlade je pa zahteval naj z najstrožjimi sredstvi ustvari take »normalne razmere«, da bodo Nemci ž njimi zadovoljni.

Ij Iz ljubljanske tobačne tovarne. Podravnatelj Alojzij Hlavaček je imenovan za ravnatelja v VII. činovnem razredu, adjunkti Ig. Elsner, Emil Wlasak, Edvard Kratochwill so imenovani za tajnike v VIII. činovnem razredu, oficial Bonfioli je imenovan za adjunkta, asistent Tome pa za oficiala.

Ij Neresnična govorica. Po Ljubljani kroži govorica, da je bil domobranski narednik Zidanšek v Gradcu obsojen na več let trdnjavske ječe, res pa je, da ni še bilo nikake sodbe.

Ij Ravnatelj nemškega gledališča Wolf je že odpovedal in menda niti do konca sezone ne namerava ostati.

Ij Mestna preskrbovalnica. Živino-zdravnik Ribnikar je imenovan za mestnega tržnega nadzornika.

Ij „Društvo slov. profesorjev“. Posvetovanje o pouku nemščine na srednjih šolah bo v sredo, dne 30. dec. t. l. ob 9. uri zjutraj v konferenčni sobi I. drž. gimnazije v Ljubljani. Na to važno posvetovanje se s tem vabijo vsi gospodje, ki poučujejo ali so poučevali nemščino na naših šolah, posebno oni, ki so ocenili učni načrt za nemščino.

Ij Shod učiteljev bo danes zvečer v »Mestnem Domu«. Gangl namerava izjaviti, da se učiteljstvo ne bo več udeleževalo političnega življenja, pač pa hoče še naprej delovati na polju prosvete in napredka slovenskega naroda.

Ij V deželno bolnišnico so pripeljali Jero Suhadolnikovo iz Borovnice, katero je med prepriom njen sorodnik tako v desno nogo sunil, da jo je težko telesno poškodoval.

Ij Kap je zadela predvčerašnjim v Štrukljevem hlevu v Kolodvorskih ulicah 71letnega, samskega delavca Ivana Škodlarja, rodوم iz Komaneje pri Dobrovi. Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Krištofu.

Ij Domobranksko skladišče za smodnik na Gradu sedaj stražijo domobranci. Občinstvo se tem potom opozarja, da je podnevi dovoljeno hoditi le po široki poti mimo skladišča, ponoči je pa tam mimo hoditi sploh prepovedano.

Ij V zaporu je umrl danes pri dež. sodišču na pet mesecev radi lovske tatvine obsojeni Jernej Vončina iz Idrije.

Po svetu.

Gradba vodljivih zrakoplovov za turiste.

Kar je bilo pred sedmimi leti še v projektu, ko je znani zrakoplovec Santos-Dumont Eifflov stolp obplul in program s svojim vodljivim zrakoplovom začel, se sme danes upravičeno računati kot izvršeno. Zelo bogata pariška družba se je transportu zrakoplovov praktično približala. Kdor pride letos v maju v Pariz, si za 200 frankov lahko privoščí krasno vožnjo v višini 300 do 500 metrov ter si od tam ogleda milijonsko mesto na Seini in krasno njegovo okolico. Družba si je nadelala ime: »Compagnie Générale Transaérienne«. Štirje zrakoplovi (»La Ville de Bordeaux«, »La Ville de Nancy«, »Seine«, »Gironde«) so že v delu in bo eden že kmalu gotov. Zrakoplovi merijo po prostornini 5000 kubičnih metrov in imajo po 200 konjskih sil. Hitrost bodo imeli 70 kilometrov na uro. Nosili pa bodo v svojih aluminijastih, lepo opremljenih ladjicah po 15 oseb. Sprva bodo krožili samo nad Parizom in okolico, pozneje pa se jih bo uporabljalo za transport med mesti Nancy, Orleans, Bordeaux, Toulouse in Pau.

9000 slučajev tatvine je bilo minolo sredo in na sv. večer prijavljenih londonski policiji. Čelo kralj Edvard bi bil skoro žrtev dolgoprstnežev; poslal je namreč neki sorodni dami po železnici zavoj perutnine in divjačine. Zavoj je čakal na prihod vlaka, kar je zapazil nek poštenjakovič; splazil se je v bližino, pograbil zavoj in zbežal. Pa sreča mu ni bila mila — dohiteli so ga in spravili za praznike na gorko.

Božična darila kronatih glav niso vedno tako draga, kot bi si marsikdo predstavljal. Najcenejše prejadra Božič španski kralj Alfonz. Njegovo udano mesto Valencia mu podari vsako leto za Božič šek za cirka 75.000 peset. Za ta denar lahko kralj daruje jako luksuriозна darila. Ruski car Nikolaj daruje posebno rad ruska emajlna dela, katera pa so včasih precej dragocena. Nemškemu cesarju podari car Nikolaj vsako leto sošček najfinejšega ruskega kaviarja. Zelo redko božično darilo je napravil pred nekaj leti bolgarskemu knezu. Bilo je to darilo gledališka garderoba carskih gledališč, peterburškega in moskovskega v vrednosti 60.000 rubljev. Število oseb, katerim nemški cesar za Božič daruje je precej veliko. Kralj Edvard dobi od Vilhelma vsako leto veliko mrjasevo glavo in enako daruje cesar tudi princu valeškemu. Posebno rad daruje cesar svoje fotografije, pod katere zapiše kak svoj verz. Tudi angleška kraljica Aleksandra kakor princ valeški darujeta rada lastnoročno risane fotografije; damam pa daruje kraljica najraje elegantno lepoticje. Kralj Edvard, ki je najmanj izbirčen daruje za Božič manšetne gumbce, palice ali cigaretné dože.

1000letni jubilej svojega obstanka obhaja kitajski vladni list »King-Tun«. Pričel je izhajati leta 908, prinašajoč odredbe vlade, zakone itd. Seveda tedaj še ni imel naročnikov in ga tudi niso prodajali, marveč so ga le nabijali na vidnih mestih, kjer ga je mogel vsak čitati. Še danes imajo nekaj prvih eksemplarov, tiskanih na pergamentu. K proslavi te tisočletnice, ki je pač edina v zgodovini, je kitajska vlada priredila velike svečanosti, h katerim so bili povabljeni odličnjaki iz vse Kitajske.

1100 ženitnih ponudb je dobila Američanka, o kateri je izjavila nalašč za to sestavljena komisija, da je najlepša ženska v Ameriki. Komisija se seveda ni ravnala po svojem osebnem okusu, marveč je najprvo določila mero in načela za popolno žensko lepoto, po katerih je potem sodila. Med 1099 snubci, ki jih je morala lepota odkloniti, jih je bilo mnogo iz »gornjih desetisoč« New-Yorka, ki bodo svojo usodo tem lažje prenesli, ker dotičnica poleg svoje »premovane« lepote ni imela drugega kot 130 kron mesečne plače v neki trgovini.

Noblovo darilo je zadnjič med drugimi dobil tudi modroslovec Rudolf Eucken, profesor iz Jene. Eucken slovi zlasti po delih »Lebensanschauungen grosser Denker« in »Grundlinien einer neuen Lebensanschauung«. Eucken je eden najizrazitejših

predstavnikov idealizma ter se močno bližja krščanstvu. Da je dobil svetovno darilo, dokazuje, koliko se njegovo visokoidealno svetovno naziranje v modernem svetu ceni.

Kitajska svinjetina v Evropi. Kmalu bomo imeli v Evropi priložnost, da kupujemo kitajsko svinjsko meso. Neko angleško društvo ga bo uvažalo v Anglijo. Zaklane prašiče bodo pošiljali iz Šanghaja v posebno prirejenih hladilnicah. Kitajci ljubijo svinjetino in redijo mnogo prašičev, ki jih baje znajo boljše krmiti, nego mi v Evropi. Če ne bo vožnina predraga, se utegne kitajska svinjetina vsaj na Angleškem udomačiti, kar bi pomenilo

PRIPRAVE ZA LAŠKO VSEUČILIŠČE.

Naučno ministrstvo se je že pogajalo s profesorji, ki jih namerava postaviti na laški univerzi, ki bo v Tridentu. V ta namen kupi vlada tam nek boljši hotel.

PROTIAVSTRIJSKA GONJA V ITALIJI — DELO PROSTOZIDARSTVA.

Italijanska zbornica je stala začetkom t. m. v znamenju zunanje politike. To priliko je porabila prostoziarska iredentarska klika za divjo gonjo proti katoliški Avstriji; izbruhi Fortisa, Bissolati in Barzilaia so bili prave orgije sovraštva do Avstrije.

Prostoziarstvo ima v rokah vsa italijanska »patriotična«, t. j. iredentarska društva bodisi v Italiji, bodisi v Avstriji; tu se ne gre za koristi italijanske države, marveč edino le za protikatoliško gonjo. Zato pošteni Italijanski domoljubi resno svare pred iredento; tako je te dni nek veleugleden italijanski državnik pisal florenški »Unità cattolica« pismo, v katerem izraža svoje veselje nad dejstvom, da se katoliško časopisje ne vdeležuje ostudne protiaavstrijske gonje.

Telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRO - OGRSKA TRGOVINSKA POGODBA.

Belgrad, 28. dec. Srbska vlada je pristala na predlog Avstro-Ogrske, da se trg. pogodba s Srbijo provizorično podaljša za tri mesece, t. j. do konca marca.

BOLEZEN DR. PACAKA.

Praga, 28. dec. Obolél je na Dunaju bivši češki minister krajan dr. Pacak.

PRVA MRTVECA OB AVSTRIJSKO-SRBSKI MEJI.

Dunaj, 28. dec. »Neues Wiener Tagblatt« poroča iz Sarajeva, da sta dva srbska kmeta streljala na dva avstrijska orožnika, ki sta pri Zvorniku patrolirala ob Drini. Orožnika sta bila zahrbtno napadena, a sta takoj streljala nazaj in oba napadalca ustrelila. (Op. ured.: Informirali smo se o tej vesti in izvedeli, da je ta vest resnična. Mejo se ni od nobene strani prekorlačilo.)

STALNO ČEŠKO GLEDALIŠČE NA DUNAJU.

Praga, 28. dec. Šubert naznanja, da se ustanovi na Dunaju trajno češko gledališče. Potrebna glavica 300.000 kron je že pokrita.

BOJKOT PROTI ČEŠKIM DELAVCEM.

Berolin, 28. dec. Turinške tvornice odpuščajo delavce iz porcelanskih tvornic, ki so čekše narodnosti.

OBISK FRANCOSKIH DIJAKOV V PRAGI.

Praga, 28. dec. V Prago pride januarja odposlaništvo francoskih dijakov, 25 oseb.

ČEŠKI VOJAKI NAPADLI NEMCA.

Budjejevice, 28. dec. Infanterista Plánek in Hajek od 28. pešpolka sta napadla z bajoneti na cesti več Nemcev. Nemec Ehrlich je tako nevarno ranjen, da so ga oddali v bolnišnico.

AVSTRIJA ZA BOLGARIJO.

Dunaj, 28. dec. Z ozirom na bolgarsko pritožbo proti turskemu prestolnemu govoru in na poročila o razburjenju na Bolgarskem, je Avstrija opozorila vlasti na nenormalne razmere med Bolgarijo in Turčijo, v Carigradu je pa priporočila, naj Turčija pri pogajanjih med Turčijo in Bolgarijo vpoštevá željo Bolgarje.

PONESREČENI DIJAK.

Dunaj, 28. dec. Pri skipartiji se je ubil dijak Viktor Molitor.

RAZBURJENI SRBI.

Belgrad, 28. dec. Glasilo zarotnikov »Mali Zurnal« ostro napada Izvoljskega in pravi, da bi bilo za Srbe bolje, ako bi bil molčal. »Belgrajske Novine« pišejo, da bo, ako bo konferenca brezuspešna, odgovorilo pokanje granat in šrapnel. Splošna sodba je, da se Rusija nima časa brigati za Srbijo, ker ima s Perzijo dovolj opravka.

BOJ POLICIJE Z ZLOČINCI.

Moskva, 28. dec. Na otoku Bosino pri Moskví je bil v noči od 26. na 27. velik boj policije z zločinci, ki so se utaborili v neki dvonadstropni hiši. Zločinci so oddali na policijo več strelav. Ob eni ponoči se je posrečilo policiji priti v hišo, v kateri je pa našla samo enega moža. Več policistov, med njimi šef policije, je težko ranjenih. En policijski uradnik je umrl.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 28. decembra

Pšenica za april	12 69
Pšenica za oktober I. 1909.	11 09
Rž za april I. 1909.	10 28
Oves za april	8 70
Koruza za maj I. 1909	7 38

Efektiv 10 dražje.

Meteorološki poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m. sred. zračni tlak 736,0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
26. 9. zveč.	732,3	— 2,6	sl. jvzh.	oblačno	
27. 7. zjutr.	32,0	— 3,3	sl. vsvzh.		0,0
2. pop.	31,0	— 3,2	sl. vzhod		
Srednja predvčerašnja temp. — 3,8°, norm. — 2,5°.					
27. 9. zveč.	31,5	— 4,5	sl. svzh.	oblačno	
28. 7. zjutr.	30,7	— 5,5	sl. jvzh.		3,5
2. pop.	29,1	— 4,1		sneg	
Srednja včerašnja temp. — 3,7°, norm. — 2,5°.					

Strojni praktikant

se sprejme. Stanovanje in hrana sta prosta. Kje, pove upravništvo. 3447 3—1

Posojilnica v Radovljici razpisuje službo

= TAJNIKA =

z začetno mesečno plačo 200 K. Pogoj je izkazano večletno službovanje v kakem denarnem zavodu. Vstop čimpreje. Ponudbe do 6. prosinca 1909.

3448

3—1

Vina!

Tvrdka LEŠNIK i DRUG,

veletrgovina z vinom v Ilirski Bistrici (Notr.)

razpošilja zajamčeno naravna istrijanska

vina po najnižjih cenah!

3446

1 1

Vzorci in ceniki na zahtevo!

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom korejema restavrater „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Učiteljsvo.

+ Občni zbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ se je vršil danes v „Narodnem domu“ ob zelo pili. udeležbi 19 gospodov učiteljev. Občni zbor je vodil predsednik g. Jakob Furlan. Tajnik Režek poda tačniško poročilo, ki izkazuje, da šteje društvo 52 pokroviteljev, 475 rednih in 322 podpornih članov. Blagajnikovo poročilo poda blagajnik gospod J. Dimnik. Iz obširnega poročila posnamemo, da je znašal čisti letošnji dohodek 9542 K 45 v. Skupno premoženje znaša 68.043 K 3 v. Svoje poročilo konča gospod Dimnik: Ni dolgo temu, ko sem si želel, da bi narastlo premoženje našega društva na 50.000 K, danes si pa želim, da bi skoraj dosegli 100 tisoč kron, to se bo pa zgodilo že v dveh, treh letih, če nam bo pomagal Bog, učiteljsvo in pa naši dobrotniki. Poročila so bila odobrena. V odbor se izvolijo gg.: Dimnik, Furlan, Gangl, Jelenc, Rape, Režek, Slapšek, Križmanec, Šijanec, pregledovalci računov so: Bernot, Kecelj, Sadar. V odbor ni bil zopet izvoljen nemški učitelj Scheschark. Svoj čas je obetala „Kranjska hranilnica“ društvu podporo, dala pa ni ničesar, dasi je bil izvoljen v odbor nemški učitelj Scheschark.

+ Deželno učiteljsko društvo je imelo svoj redni občni zbor dne 28. t. m. v „Narodnem domu“. Navzočil je 25 gospodov učiteljev in dve učiteljici. Predsednik Režek otvori občni zbor, spominja se vladarjevega jubileja. Letos je minilo 40 let, kar se je na iniciativo rajnega Andreja Praprotnika pripravljavni občni zbor našega društva vršil, ki se je na to ustanovilo 1860. Pravi, da že dolgo vrsto let trka učiteljsvo za izboljšanje učiteljskih plač. Letos so prišli v deželni zbor novi zastopniki ubožnega ljudstva, od katerih pričakujemo izboljšanje učiteljskih plač. (Smeh med učitelji). Tajnik Škulj poroča, da je imel odbor lani štiri seje. Priredilo je društvo dva sestanka z učiteljskimi. Pogaja osobito nekatere ljubljanske tovariše, ki se z nenavzočnostjo odlikujejo pri društvenih sestankih. Poročila o delovanju okr. učit. društev ne more podati, ker je došlo le 6 poročil. Dež. društvo je pričelo bledeti, ker vidi v Zvezi svoj spas. Učiteljsvo je videlo svoj spas v politiki, ki ga je kruto varala. Šega želi nekaj pojasniti o tistih šestih društvih. Škulj pravi, da bi bilo 210 besed vsako društvo lahko zapisalo. Dimnik: To ni bila dozdaj naveda. Umestno pa je, da se zgodi. Blagajnik gospod Dimnik poroča, da znaša društveno premoženje 5145 K 83 v. Škulj želi, naj bi bili odborniki tudi po deželi. Dimnik meni, da je bolj prav, da so odborniki skupaj. Dimnik pripomni, da bi moral učitelj sam plačevati potnino. Volitve se vrše po listkih. Izvoljeni so gg.: Dimnik, (22), Režek, (22), Škulj, (15), Stefančič, (vzklikoma), Gregorin, (19), Rape, (14), Šega, (18), Furlan, (19). Pregledovalca računov sta gg.: Sadar in Kecelj. Ob slučajnostih se nihče ne oglasi.

Čitajte in ravnajte se po tem!

Prosto po tržaški »Zarji« naslednje zlate besede: Pred vsem moramo dobre časopise čitati. S čitanjem se človek izobrazi, se utrdi v načelih in nauči tudi, kako jih braniti. To je v naših časih zelo potrebno. — Sicer pa če kadiš (mogoče pa kadiš ravno zdaj), vzemi v nedeljo 2 do tri cigarete manj in si kupi »Slovenca«. S tem boš premagal samega sebe, kar veliko pomeni, koristil svojemu zdravju in dobri stvari. Ako greš v javen lokal reci: »Zahtevam »Slovenca««. Svoje moreš, pusti na potovanju v vagonu ali pa v gostilni vedno kak iztis »Slovenca«. Tako pride v roke večkrat onim ljudem, kateri ga na noben način ne bi kupili. Svoj list pa moraš tudi naročiti in kar je glavno — plačati. Nikar ne misli, da se listi tiskajo za stonj. Papir in tiskarsko delo je zelo drago, tu treba pomoči. Ne dovoli upravnistvu, da Te mora vedno trljati, temu pošlj naročnino v pravem času, bodi pravi predplačnik. Skrbj, da dobiš »Slovenca«

vedno novim predplačnikom, ker le na ta način se more list povzdigniti. — Ne kritiziraj preveč. Uredniki niso sicer tako delikatni, da si ne bi pustili kaj reči, pač so hvaležni za vsak migljaj v korist lista. Toda kritizirati je lahko, bolje narediti pa je zelo težko. Nekateri gospodje imajo to grdo navado, da čepijo doma, čitajo list, ga kritizirajo od začetka do konca, ne najdejo nič dobrega na njem... so pa zadnji, ko gre za poravnanje naročnine in ne pomočijo svoj živi dan peresa, da bi poslali le eno notico. Kaj mislite, da more list tako napredovati? Ni torej dovolj držati list, moramo mu tudi pomagati, t. j. dopisovati. Uredniku je vsaka notica dobro došla: tu je bil izvoljen nov župan, tam je umrla kaka znana oseba, nekje je bila huda nevihta, drugod kaka nesreča itd., itd., vse zna služiti uredniku. Dopisi naj bodo kratki (večkrat zadostuje dopisnica), jasni in resnični, da si ni treba ubijati okolo njega glave ne uredniku, ne črkostavcu. Na tak način sodelovati pri listih, to je najboljša kritika. Pritem ni smeti imeti pred očmi svojih lastnih interesov, temveč edino le sveto stvar. Čitatelj spomni se svojih dolžnosti do našega tiska: čitati, plačati, agitirati, dopisovati!

Naročajte „Slovenca“! Kjer eden ne zmore naročnine, naj se jih naroči več skupaj!

PEVOVODJA

zmožen voditi tudi orkestralne zборе, dobi stalno mesto kot stranski zaslužek pri pevskem zboru v večjem mestu na Slovenskem. Ponudbe z dokazili o sposobnosti in zahtevo glede plače pod šifro „5000“ na upravo 33:9 „Slovenca.“ 6—4

„Katoliška bukvarna“ v Ljubljani

priporoča sledeče važne novosti:

Poezije, Anton Medved, II. del. Cena K 4.—, elegantno vezana knjiga K 5.40. — Kakor je prva zbirka Medvedovih „Poezij“ zaslužila po vsi naši domovini in našla prijateljev in častilcev v vseh krogih, tako bo tudi drugi del gotovo še bolj poglubil in povzdignil vrednost in velikost našega pesnika.

Ben-Hur. Roman iz časov Kristusovih. Spisal Ludvig Wallace. Cena vezani knjigi K 4.50. — Lepšega berila in darila za Božič si ne moremo misliti kot „Ben-Hurja“; roman vzbuja in ohranja zavest lepote krščanstva in globoke misli njegove so velike vzgojne vrednosti. Pred očmi nam živo stopa življenje Gospodovo od rojstva do smrti; opisuje se nam poganstvo v svojem zunanjem blesku, a tudi notranji trilosti. Osebe v romanu so mojstrsko karakterizovane.

Andrej Hofer, tirolski junak. Igra v 5 dejanjih z naslovno sliko (Hoferjeva smrt) in obširnimi zgodovinskimi uvodom. Cena 80 vin., 10 izvodov K 5.—. — Ne samo, uprizorjena na odru, temveč tudi kot podučno in kratkočasno berilo bo našla ta knjižica mnogo prijateljev.

Zbirka ljudskih iger IX. zvezek — Cena 80 vin., po pošti 90 vin. — Knjiga ima sledečo vsebino: za moške uloge: 1. „Na betlehemske poljanah“, 2. „Kazen ne izostane“, 3. „Očeta kletva“. Za ženske uloge: 1. „Večna mladost in večna lepota“, 2. „Časica kave“. — Vsebinska prejšnjih zvezkov je označena na ovitku IX. snopiča.

ABC v podobah. Slovenski. Cena 80 vin., trdo vezan K 1.20. — Prav lična in primerna knjižica za otroke do desetega leta z živopestrimi podobami in mičnim besedilom za vsako črko abecede. — Otrokom bo v pravo veselje in lahek poduk.

Oče naš, Malavašič. Cena K 1.50. trdo vezana knjiga K 1.70. To lepo povest so slovenski časopisi že opetovano priporočali.

Zlatokopi XVI. zvezek Spillmannovih povesti z zanimivo naslovno sliko. Cena 60 vin., trdo vez. 80 vin. — Opozorjamo tudi na prej izišle zvezke te zbirke, ki se je med Slovenci tako hitro splošno priljubila in razširila. 3238 8—7

„Katoliška bukvarna“ v Ljubljani.

Št. 39.000

Bazglas.

Pobiranje pasjega davka za 1909 leto pričelo se bode z 2. dnem januarja 1909. Ta davek plačati je v okrožji ljubljanskega mesta od vsakega psa, izimši od psov, kateri so za varstvo osamljenih posestev neobhodno potrebni.

Lastniki psov naj si preskrbe za to leto veljavnih pasjih mark, najkasneje do 20. dne februarja 1909 pri mestni blagajnici proti plačilu

8 kron.

Z ozirom na § 14. izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka, opozarjajo se lastniki psov, naj pravočasno vplačajo takso, ker bode polovil konjač od 20. februarja 1909 nadalje, vse one pse, kateri se dobe na ulicah brez veljavnih mark.

Magistrat deželnega stolnega mesta

3437 3—2

Ljubljana, dne 14. decembra 1908.

URADNIKA

iešč Ljudska posojilnica in hranilnica pri Sv. Ivanu pri Trstu.

Plača po dogovoru. Službo je nastopiti z novim letom. Prosilci zmožni laščine imajo prednost. Prošnje s potrebnimi spričevali naj se pošljejo na gornji naslov do 28. decembra t. l.

3365 6—5

Globoko izpod cene

prodajam radi pomanjkanja prostora obleke in površnike, zimske suknje in dežne plašče za gospode in dečke kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina **A. Lukič**

Pred škofijo števil. 19.

2811 48

Ustna voda „Euodin“

Specialiteta za kadilce.

3265

Glavna zaloga:

(1)

Lekarna **Ub. pl. Trnkozcy** v Ljubljani.

Kamniške mestne godbe oddelek na lok

je oddati za **Silvestrov večer** in za predpust.

Vsa tozadevna pojasnila daje odbor „Mestnega godbenega društva v Kamniku“.

3427 3—3

Radi velike zaloge znatno znižane cene!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izber drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem **F. Meršol**

3043 5—5

Ljubljana, Mestni trg 18.

Od 25. novembra do 25. decembra

prodajam v šolskem drevoredu na svojih stojnicah na levo od jubilejskega mostu

prima slanino

brez kože, od prašičev iz lastnih pitališč.

I. vrste kg. 1.50 II. vrste kg. 1.30

Meso istih prašičev

I. vrste kg. 1.40 II. vrste kg. 1.20. 3098 (28)

Elija Predovič.

Podružnice:

Praga z menjalnicami: Graben 15. Malá strana, Mest. ulica 17. Baden, Brno, Češka Lopa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Pízen, Zlín, Zlín, Zlín.

Menjalnice na Dunaju:

L. Wollzeile 10, Taborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vognal Rennweg). III. L. Wollzeile 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a. VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 52, XVII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“

DUNAJ, I. Wollzeile 1.

Akc. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Najkulantnejši

:: **nakup in prodaja** ::

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

:: **Zamenjava in eskomptiranje** ::

izrebranih zastavnic in obilgacij, srečk in kuponov.

Od 28. decembra 1908 do 6. januarja 1909 prodajam zaradi inventure moško in žensko konfekcijo pod vsako ceno.

Angleško skladišče oblek O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Veliko zalogo absolutno zjamčenega prístnega vina, 1097

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima **Kmetijsko društvo v Vipavi.** — Izborna kvaliteta: letošnje belo mašno vino od 30—40 K. Sortirano vino rizling, beli burgundec, silvanec in zelen od 40—55 K, črni „Karminec“ po 55 K, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. — Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. — Stara desertna vina v buteljkah po 1 do 120 K, vinski kis po 30 K in tropinsko žganje po 2 K liter.

Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

Za zadruge in večje množine izjemne cene. — Za obilne naročbe se priporoča

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoska prekomorska družba. Odputuje se iz Ljubljane vsak torek. Vozne liste in pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana, Dunajska cesta št. 18, nasproti znane gostilne pri „Figovcu“, 1878 26—21

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 8

priporoča v lastni šivalnici izdelano

perilo

30 otroke, gospe in gospode. Za izdelovanje perila doma priporoča svojo bogato zalogo platna in šifona v vseh širinah in kakovostih, švicarsko vezanje, prte in prtiče, brisalke i. t. d.

Kakor znano le dobro blago in zelo primerne cene.

Naročila za venkaj točno in zanesljivo

Trgovski sotrudnik

zmožen češkega in nemškega jezika, želi vstopiti v kako špecerijsko trgovino. Več se poišče v uprav. „Slovenca“. 3415 (2)

Prva slovenska modna : trgovina za gospode :

Engelbert Škušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19
se najtopleje priporoča

Skupna rezerva sklepom 1907 Upravno premoženje sklepom 1907
čez stotisoč kron. 3 milijone šeststotisoč kron.

Zadružnikov čez 550.

GLAVNA POSOJILNICA

registr. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani,

pisarna na Kongresnem trgu št. 15. nasproti nunske cerkve obrestuje hranilne vloge po

3418 3

3 1/4 %

t. j. K 4-75 za vsacih 100 kron, takoj od dneva vložitve, pa do dneva dvige, brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Uradne ure od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne.

Tekoči račun v Avstro-ogrski banki v Ljubljani.

Račun poštne hranilnice šte. 49086.

Telefon šte. 135.

Prvovrstni avstrijski pridelek

Kleinoscheg Derby sec

napravljen iz francoskih vin.

Kleinoscheg Marque d'or

napravljen iz inozemskih vin.

Dobiva se povsod!

Denarni promet do 31. oktobra 1908 čez 54 mil. K.

Lastna glavica K 354.645-15

Stanje vlog 31. okt. 1908 čez 15 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Sedaj: Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti „Uniona“ za frančišk. cerkvijo
2379 1 prej na Kongresnem trgu šte. 2, 1.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po **4 1/2 %** brez kakakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vložnih 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hran. položnice na razpolago. — Sprejema tudi vloge od svojih zadružnikov na tekoči račun, ter daje istim posojila proti vknjižbi, z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvi) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptirajo.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1908.

Dr. Ivan Šušteršič, predsednik, drž. in dež. poslanec.

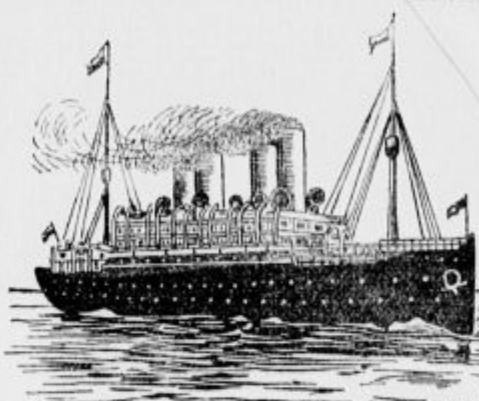
Josip Šiška, stolni kanonik podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik, imetelj zlatega zasluženega križa in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Fran Povše, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, vitez reda železne krone III. vrste, lastnik zlatega zasluženega križa s krono in papeževemu častnega križa „Pro Ecclesia et Pontifice“. — Anton Kobl, posestnik in trgovec breg p. B. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. — Ivan Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. — Frančišek Leskovec, hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. — Ivan Pollak ml., tovarnar. — Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. — Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Zastonj

torej brezplačno dobi vsak človek v lekarni Trnkoczy zavezo rotevža, lepo tiskano deset zapovedi za zdravje tudi po pošti se brezplačno razpošilja. 3257 52-3

Kdor hoče varno, mirno in hitro

v AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika 1639 24

Fr. Seunig, Ljubljana
Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Victoria	nosi 25.000 ton
Amerika	24.000 "
President Lincoln	20.000 "
President Grant	20.000 "

Voznja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1. dneva ter ima potnik pravico porabe brzovalkov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

Kdor

hoče rebe ali svoje otroke obvarovati

kašlja hripavosti, katar, zaslezanja katar v grlu oslovskega in dušilnega prežkušenih in priporočeni

Kaiserjevih karamel za prsa s tremi jelkami.

5500 notarijarno potrjenih spričeval o dobri kakovosti. Zavoje 20 in 40 vin, škatic 80 vin. dobivajo se: v Ljubljani: Lekarna pri „Orla“ pri želez. mostu, deželna lekarna pri „Marji Pomagaj“, M. Leustek; Ubald pl. Trnkoczy, Jos. Mayer, G. Piccoli, pri „Kroni“ A. Bohinc, vogal Rimske in Bleiweisove ceste; Ivan Gjuričič v Metliki, Jos. Ancik, Ribnica, A. Roblek, Radoljica, D. Pirc, Idrija, H. Britli, Litija, E. Burdich, Št. Loka, Hugon Roblek, Trzin, Karol Andrižanič v Novemestu, Karol Savnis v Kranju in Josip Močnik, lekarna pri „Sv. Trojici“ v Kamniku. 3017 24—1

Ravnokar je izšel

Koledar za kmetovalca 1909.

uredil drž. konz. J. Legvart. IV. zelo popolnjevni letnik z vsebino:

Kratek opis umne živinoreje; zlata pravila živinoreji, krmiljenje goveje živine in prašičev, mlekarstvo, preiskovanje in bolezni mleka. Obdelovanje travnikov, naprava in osuševanje travnikov, umetna in naravna gnojila. Živnozdravništvo Vinoreja. Tabele za merjenje lesa. Zadrugništvo. Merjenje lesa. Prerač. v kile, orale in hektarje. Koledar, in še mnogo drugega. Večan je letos v posebno močno platno. Cena s pošto K 1-80, in se naroča pri **iv. Bonaču v Ljubljani**. Vsled prihranitve dragega povzreja se 3417 naj znesek naprej dopošlje. 3

Podružnice

Spljet, Celovec

- in Trst -

- Delniška glavica -
- K 3.000.000! -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

priporoča promese na kreditne srečke	K 20	žrebanje 2. januarja, glavni dobiček	K 300.000
srečke za regulacijo Donave	10		140.000
ljubljanske srečke	7		40.000
3% zem. kred. srečke	5 1/2		100.000

Vse 4 promese samo K 40.

Vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje po čistih **4 1/2 %**

Podružnice

Spljet, Celovec

- in Trst -

- Rezervni fond -
- K 300.000. -